

راهنمای قانون کار

سال ۱۴۰۳

برای کارگران

کلیه کارفرمایان و سرمایه‌داران مؤسسات تولیدی صنعتی، خدماتی و کشاورزی مکلف به تبعیت از قانون کار می‌باشند. علی‌رغم کاستی‌ها و تضادهای قانون کار فعلی با منافع کارگران، رعایت این قانون در محیط کار، حداقل چیزی است که باید از جانب کارفرمایان انجام شود. رعایت کامل قانون کار در رابطه با شما، ارتباطی با بخش یا نوع کارتان، تعداد نفرات در حال کار در آن محیط، مدت زمان کار و قرارداد، جنسیت و ... ندارد.

حداقل دستمزد کارگران در سال ۱۴۰۳

(کمتر از یک سال سابقه)

ارقام به ریال است	ماه‌های ۳۱ روزه	ماه‌های ۳۰ روزه
حداقل مزد (ماهانه)	۷۴,۰۵۰,۵۶۸	۷۱,۶۶۱,۸۴۰
حق مسکن (ماهانه)	۹,۰۰۰,۰۰۰	۹,۰۰۰,۰۰۰
بن کارگری (ماهانه)	۱۴,۰۰۰,۰۰۰	۱۴,۰۰۰,۰۰۰
حق عائله‌مندی (ماهانه)	۵,۰۰۰,۰۰۰	۵,۰۰۰,۰۰۰
حق اولاد (هر فرزند) (ماهانه)	۷,۱۶۶,۱۸۴	۷,۱۶۶,۱۸۴
دستمزد یا حق‌السعی (مجرد)	بدون کسر بیمه	۹۴,۶۶۱,۸۴۰
دستمزد یا حق‌السعی (متأهل-بدون فرزند)	با کسر بیمه	۸۸,۰۳۵,۵۱۱
دستمزد یا حق‌السعی (۱ فرزند)	بدون کسر بیمه	۹۹,۶۶۱,۸۴۰
دستمزد یا حق‌السعی (۲ فرزند)	با کسر بیمه	۹۳,۰۳۵,۵۱۱
دستمزد یا حق‌السعی (۳ فرزند)	بدون کسر بیمه	۱۰۶,۸۲۸,۰۲۴
دستمزد یا حق‌السعی (۴ فرزند)	با کسر بیمه	۱۰۰,۲۰۱,۶۹۵
دستمزد یا حق‌السعی (بدون فرزند)	بدون کسر بیمه	۱۱۳,۹۹۴,۲۰۸
دستمزد یا حق‌السعی (۱ فرزند)	با کسر بیمه	۱۰۷,۳۶۷,۸۷۹
دستمزد یا حق‌السعی (۲ فرزند)	بدون کسر بیمه	۱۲۱,۱۶۰,۳۹۲
دستمزد یا حق‌السعی (۳ فرزند)	با کسر بیمه	۱۱۴,۵۳۴,۰۶۳

مطابق قانون کار:

- ← هر کارگری باید قرارداد کار داشته باشد.
- ← قرارداد سفیدامضاء غیر قانونی است.
- ← یک نسخه از قرارداد باید به کارگر داده شود.
- ← اخذ چک یا سفته به عنوان ضمانت از کارگر غیر قانونی است.
- ← هر کارگری باید بیمه شود.

همه کارگران، فارغ از نوع قرارداد و کارشان (صنعتی، خدماتی یا کشاورزی) می‌توانند در محل کار خود یکی از سه تشکل انجمن صنفی کارگران، نماینده کارگران یا شورای اسلامی کار داشته باشند.

(در فصل ششم قانون کار مقررات مربوط به تشکل‌های کارگری شرح داده شده است)

حق سنوات، عیدی، بیمه و ...

۱. حق سنوات به پاداش پایان کار یا مزایای پایان خدمت گفته می‌شود. حق سنوات به همه کارگران، فارغ از نوع قراردادشان تعلق می‌گیرد. حق سنوات برابر با مبلغ یک ماه مزد ثابت آخرین ماه کاری شما است.
۲. حق سنوات با پایه سنوات متفاوت است. پایه سنوات بخشی از مزد ثابت است و ماهانه به همراه حقوق پرداخت می‌شود اما حق سنوات پاداش پایان کار است و علاوه بر مزد ماهانه شما است.
۳. در پایان هر سال باید مبلغی تحت عنوان عیدی یا پاداش سالانه از جانب کارفرما به شما پرداخت شود. همه کارگران فارغ از نوع قراردادشان باید عیدی دریافت کنند. عیدی با حق سنوات متفاوت است و هر دوی اینها باید به هر کارگری پرداخت شود. مبلغ عیدی برابر با ۶۰ روز آخرین مزد ثابت شما است.

حداقل حق سنوات یا پاداش پایان کار در سال ۱۴۰۳ (به ریال)	۷۱,۶۶۱,۸۴۰
حداقل عیدی یا پاداش سالانه در سال ۱۴۰۳ (به ریال)	۱۴۳,۳۲۳,۶۸۰

۴. شما با هر نوع قرارداد و هر شرایطی که کار می‌کنید، باید از جانب کارفرما در سازمان تأمین اجتماعی بیمه شوید.
۵. حتی اگر مدتی موقت در جایی به کار مشغول می‌شوید، کارفرما برای آن مدت زمانی که برای وی کار کرده‌اید باید شما را بیمه کند.
۶. سهم حق بیمه کارگران ۷ درصد مجموع مزد ثابت، حق مسکن و بن کارگری است. مابقی حق بیمه شما را کارفرما باید بپردازد.
۷. برای آن که شما در آینده بخواهید از بیمه بیکاری استفاده کنید، لازم نیست مبلغ اضافی پرداخت کنید. کارفرما باید سهم حق بیمه بیکاری شما را بپردازد.
۸. تأمین شرایط ایمنی، حفاظت و بهداشت کارگران در محیط کار بر عهده کارفرما است. ایشان باید وسایل و امکانات لازم را تهیه و در اختیار کارگران قرار دهند.
۹. دوره آزمایشی کار: حداکثر این مدت برای کارگران ساده و نیمه‌ماهر یک ماه و برای کارگران ماهر و دارای تخصص سطح بالا سه ماه است. در دوره آزمایشی، باید به‌طور کامل از حقوق، دستمزد و بیمه مطابق شرایط کاری‌تان برخوردار شوید.

شرایط کار زنان:

۱. برای انجام کار مساوی که در شرایط مساوی انجام می‌شود باید به کارگران زن و مرد مزد مساوی پرداخت شود.
۲. انجام کارهای خطرناک، سخت و زیان‌آور و نیز حمل بار بیشتر از حد مجاز با دست و بدون استفاده از وسایل مکانیکی، برای کارگران زن ممنوع است.

پیکان

(پیک کارگران ایران)

WWW.PEYKAAN.COM

قرارداد کار

- قرارداد کار حق قانونی هر کارگری است. فرقی نمی‌کند کارفرمای شما حقیقی باشد یا حقوقی. همچنین هیچ فرقی نمی‌کند که محل یا بخشی که در آن کار می‌کنید صنعتی، معدنی، ساختمانی، ترابری، مسافربری، تولیدی، تجاری، خدماتی، کشاورزی، اماکن عمومی یا امثال اینها باشد.
- مطابق قانون، قرارداد کار می‌تواند به دو شکل شفاهی و کتبی میان کارگر و کارفرما منعقد شود اما قرارداد مکتوبی که در آن به‌طور دقیق و کامل شرایط کاری و دستمزدی کارگر نوشته شده باشد به‌مراتب بهتر است.
- در قانون کار سه نوع قرارداد ذکر شده است: **دائم**، **موقت** و **معین**. بیشتر کارهایی که کارگران به آن مشغولند شامل قرار دائم می‌شود اما متأسفانه در بیشتر موارد کارفرما به‌صورت موقت با کارگر قرارداد می‌بندد. اگر کار شما جنبه‌ی مستمر داشته باشد از لحاظ قانونی شما باید قرارداد دائم داشته باشید.
- بدون توجه به این که قرارداد شما کدام یک از سه نوع بالا است، تمامی موارد قانون کار (شامل دستمزد، ساعات کار و مرخصی، بیمه، ایمنی کار و غیره) باید برای شما رعایت شود.
- اگر قراردادی بین شما و کارفرما بسته شود که محتوای آن در مورد یا مواردی برخلاف مقررات قانون کار باشد و کمتر از حقوق قانونی‌تان در آن قید شده باشد، این قرارداد حتی اگر به امضای شما رسیده باشد از لحاظ قانونی غیرمعتبر است.
- اخذ چک یا سفته از طرف کارفرما به‌عنوان ضمانت از کارگر عملی غیرقانونی است** و زیر بار آن نروید اما اگر به دلیل ترس از دست دادن فرصت شغلی خود مجبور به تحویل چک یا سفته به کارفرما شدید، پیش از تحویل، آن‌ها را با عبارت "بابت حسن انجام کار" پشت‌نویسی کرده و نام کارفرمای خود را روی آن بنویسید. همچنین از کارفرما امضاء گرفته و برگه‌ها را کپی بگیرید و پیش خود نگه‌دارید. در بهترین حالت مبلغ و شماره‌ی برگه‌های ضمانت به کارفرما را در قراردادتان بنویسید.
- قرارداد سفیدامضاء غیرقانونی است. در قراردادی که امضاء می‌کنید باید شرایط کاری و دستمزدی شما با جزئیات و مطابق واقعیت نوشته شده باشد.
- حداقل مواردی که باید در قرارداد نوشته شود: مشخصات دقیق طرفین، حقوق یا مزد مبنای و لواحق آن، ساعات کار، تعطیلات و مرخصی‌ها، محل انجام کار، تاریخ انعقاد قرارداد، مدت قرارداد، موارد دیگر مطابق عرف و عادت شغل.
- یک نسخه از قرارداد امضاء شده میان شما و کارفرما باید به شما تحویل داده شود.

ساعت کار، تعطیلی و مرخصی

- ساعت کار کارگران در شبانه‌روز نباید بیشتر از ۸ ساعت و در هفته نباید بیشتر از ۴۴ ساعت باشد. در کارهای سخت و زیان‌آور و زیرزمینی، ساعات کار نباید از ۶ ساعت در روز و ۳۶ ساعت در هفته بیشتر باشد.
- تعطیلی‌های قانونی کارگران شامل تعطیلی هفتگی (معمولاً جمعه)، تعطیلات رسمی و ۱۱ اردیبهشت ماه (روز جهانی کارگر) است.** تمامی تعطیلی‌های قانونی با استفاده از مزد است.
- تعداد تعطیلی‌های رسمی در هر ماه متفاوت است. بنابراین ممکن است شما در یک ماه مشخص تعداد روز بیشتری تعطیل باشید تا ماهی دیگر. تعطیلی‌های قانونی کارگران با استفاده از مزد است. بنابراین ممکن است شما در یک ماه تعداد ساعات کمتری از ماهی دیگر کار کنید اما حقوق پایه‌ی کامل خود را در هر دو ماه باید به یکسان دریافت کنید. با توجه به تعداد جمعه‌ها (تعطیلی هفتگی) و تعطیلی‌های رسمی در هر ماه، جدول زیر تعداد ساعات کار موظفی ماهانه برای هر کارگر در سال ۱۴۰۳ است:

ماه	روزهای ماه	تعداد جمعه	تعداد تعطیل رسمی غیر جمعه	تعداد روز کاری	ساعات کار موظفی
فروردین	۳۱	۵	۷	۱۹	۱۳۹
اردیبهشت	۳۱	۴	۲ (شامل روز کارگر)	۲۵	۱۸۳
خرداد	۳۱	۴	۳	۲۴	۱۷۶
تیر	۳۱	۵	۳	۲۳	۱۶۹
مرداد	۳۱	۴	۰	۲۷	۱۹۸
شهریور	۳۱	۵	۵	۲۱	۱۵۴
مهر	۳۰	۴	۰	۲۶	۱۹۱
آبان	۳۰	۴	۰	۲۶	۱۹۱
آذر	۳۰	۵	۱	۲۴	۱۷۶
دی	۳۰	۴	۱	۲۵	۱۸۳
بهمن	۳۰	۴	۲	۲۴	۱۷۶
اسفند	۳۰	۴	۱	۲۵	۱۸۳
جمع		۵۲	۲۵	۲۸۹	۲۱۱۹

- شما می‌توانید از ۵ نوع مرخصی استفاده کنید: استحقاقی سالانه، استعلاجی، ازدواج یا فوت بستگان نزدیک، بدون حقوق، بارداری و زایمان.

نوع مرخصی	مدت زمان	شرایط دستمزد	توضیحات
استحقاقی	۲۶ روز در سال	با مزد-از طرف کارفرما	در کارهای سخت و زیان‌آور ۵ هفته است.
استعلاجی	بدون محدودیت	با مزد-از طرف اداره کار	
ازدواج یا فوت	۳ روز	با مزد-از طرف کارفرما	در صورت ازدواج دائم یا فوت همسر، پدر، مادر یا فرزندان
بدون حقوق	حداکثر ۲ سال	بدون مزد	توافق کتبی با کارفرما ضروری است. تعلیق قرارداد تا پایان مرخصی.
بارداری و زایمان	۹ ماه	با مزد-از طرف اداره کار	مخصوص زنان کارگر است.

دستمزد و اجزای آن

جزئیات مزد در سال ۱۴۰۳

حداقل مزد (ریال)	
حداقل مزد ساعتی	۳۲۵,۸۸۴
حداقل مزد روزانه	۲,۳۸۸,۷۲۸
حداقل مزد ماهانه (شش ماه اول)	۷۴,۰۵۰,۵۶۸
حداقل مزد ماهانه (شش ماه دوم)	۷۱,۶۶۱,۸۴۰
حداقل مزد هر ساعت اضافه‌کاری و تعطیل‌کاری	۴۵۶,۲۳۷
حداقل مزد هر ساعت جمعه‌کاری	۵۸۶,۵۹۱
حداقل مزد هر ساعت شب‌کاری	۴۳۹,۹۴۳
پایه سنوات (ریال)	
پایه سنوات روزانه	۷۰,۰۰۰
پایه سنوات ماهانه (شش ماه اول)	۲,۱۷۰,۰۰۰
پایه سنوات ماهانه (شش ماه دوم)	۲,۱۰۰,۰۰۰
حق عائله‌مندی (ماهانه) (ریال)	۵,۰۰۰,۰۰۰
حق اولاد-هر فرزند (ماهانه) (ریال)	۷,۱۶۶,۱۸۴
حق مسکن (ماهانه) (ریال)	۹,۰۰۰,۰۰۰
بن کارگری (ماهانه) (ریال)	۱۴,۰۰۰,۰۰۰
سهم بیمه کارگر (ریال)	
سهم بیمه کارگر (ماه‌های ۳۱ روزه)	۶,۷۹۳,۵۴۰
سهم بیمه کارگر (ماه‌های ۳۰ روزه)	۶,۶۲۶,۳۲۹

- * هر کارگری، فارغ از نوع قرارداد و سابقه‌اش، علاوه بر حداقل مزد، باید بن کارگری و حق مسکن نیز دریافت کند. در صورت متأهل بودن حق عائله‌مندی و در صورت دارا بودن فرزند حق اولاد نیز به وی تعلق می‌گیرد.
- ** اگر شما در جایی سابقه‌تان بیشتر از یکسال است، از آغاز سال دوم به بعد، اضافه بر حداقل مزد، پایه سنوات باید به شما پرداخت شود.
- * کار روز از ساعت ۶ صبح تا ساعت ۲۲ و کار شب از ساعت ۲۲ تا ۶ صبح است. کار مختلط کاری است که بخشی از آن در روز و بخشی در شب انجام می‌شود.

مبلغ حداقل مزد ساعتی (ریال)	اضافه‌مزد	
۴۵۶,۲۳۷	۴۰ درصد	اضافه‌کاری
۴۵۶,۲۳۷	۴۰ درصد	تعطیل‌کاری
۵۸۶,۵۹۱	۸۰ درصد	جمعه‌کاری
۴۳۹,۹۴۳	۳۵ درصد	شب‌کاری
		نوبت‌کاری
۳۵۸,۴۷۲	۱۰ درصد	صبح و عصر
۳۷۴,۷۶۶	۱۵ درصد	صبح و عصر و شب
۳۹۹,۲۰۸	۲۲.۵ درصد	شب و صبح یا عصر و شب

اضافه مزد نسبت به مزد ثابت در سال ۱۴۰۳